

Wyrok z dnia 12 grudnia 1997 r.
III RN 92/97

Ostateczna decyzja administracyjna, która nakłada na stronę określone obowiązki może być uchylona lub zmieniona w trybie art. 155 KPA.

Przewodniczący SSN: Jerzy Kwaśniewski, Sędziowie SN: Andrzej Wasilewski (sprawozdawca), Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Prokuratury Krajowej Włodzimierza Skoniecznego, po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 1997 r. sprawy ze skargi "T.-K." SA w P. na decyzję Prezesa Głównego Urzędu Ceł w W. z dnia 9 lipca 1996 r. [...] w przedmiocie wymiaru cła, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodka Zamiejscowego w Poznaniu z dnia 10 kwietnia 1997 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu-Ośrodkowi Zamiejscowemu w Poznaniu.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z dnia 24 maja 1996 r., wydaną na podstawie art. 155 KPA, Dyrektor Urzędu Celnego w P. odmówił zmiany uprzednio wydanej ostatecznej decyzji z dnia 29 sierpnia 1994 r. zawartej w jednolitym akcie administracyjnym SAD Nr 090108/002007, mocą której wymierzone zostało cło w kwocie 6.618,60 zł za sprowadzony z Czech przez Spółkę Akcyjną ?T.-K.@ w P. mikrokomputer. W uzasadnieniu odmownej decyzji organ celny podniósł, że zainteresowana Spółka wniosła o zmianę decyzji celnej twierdząc, iż przedmiotowy mikrokomputer został dostarczony przez dealera z Czech, ale pochodził z Anglii, na dowód czego przedstawiła zastępcze świadectwo przewozowe tzw. EUR-1, które zostało wystawione retrospektywnie na jej pisemną prośbę przez czeskie władze celne. Tymczasem wymieniony dokument zastępczy nie może stanowić dowodu pochodzenia towaru z Unii Europejskiej i nie może być podstawą dla jego preferencyjnego traktowania, tzn. obniżenia stawki celnej. Organ celny podniósł także, że z wypełnionego przez zainteresowaną Spółkę dokumentu SAD wynika, iż w dacie odprawy celnej deklarowała ona jako kraj pochodzenia towaru Czechy, a nadto wskazała wówczas oryginalne świadectwo pochodzenia towaru EUR-1 wystawione przez angielskie władze celne. Od tej decyzji zainteresowana Spółka wniosła odwołanie, jednakże Prezes Głównego Urzędu Ceł decyzją z dnia 9 lipca 1996 r. utrzymał w mocy poprzednią decyzję.

Decyzję Prezesa Głównego Urzędu Ceł Spółka Akcyjna ?T.-K.@ w P. zaskarżyła do Naczelnego Sądu Administracyjnego zarzucając, że decyzja ta narusza przepisy wykonawcze Protokołu Nr 4 do Układu Europejskiego ustanawiającego stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską z jednej strony, a Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi z drugiej strony (Dz.U. z 1994 r. Nr 11, poz. 38). Naczelny Sąd Administracyjny-Ośrodek Zamiejscowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 10 kwietnia

1997 r. [...], uwzględnił skargę i uchylił zaskarżoną decyzję Prezesa Głównego Urzędu Celnego oraz poprzedzającą ją decyzję Dyrektora Urzędu Celnego w P. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd podniósł, że decyzje organów celnych naruszyły art. 155 KPA poprzez uznanie, iż wymieniony przepis ma zastosowanie do decyzji celnych, mimo że decyzje te, zdaniem Sądu, nie stanowią podstawy nabycia przez stronę żadnych praw.

Minister Sprawiedliwości pismem z dnia 8 października 1997 r. [...], złożył rewizję nadzwyczajną od powyższego wyroku, zarzucając mu rażące naruszenie art. 155 KPA i art. 27 pkt 1 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.) i na podstawie art. 57 ust. 2 ustawy o NSA wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie skargi lub o uchylenie zaskarżonego wyroku i o przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej podniesiono w szczególności, że decyzje organów celnych wydawane na podstawie art. 2 pkt 12 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. - Prawo celne (jednolity tekst: Dz.U. z 1994 r. Nr 71, poz. 312 ze zm.) o dopuszczeniu towaru do obrotu na polskim obszarze celnym lub do wywozu za granicę, jak też decyzje w sprawie wymiaru należności celnych, zawierają rozstrzygnięcia, na mocy których strony nabywają określone prawa. Także bowiem decyzje administracyjne nakładające obowiązki są decyzjami, na mocy których strony nabywają prawa. Ponadto w uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej zwraca się uwagę, że wyrażony w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku pogląd prawny, iż organy celne powinny potraktować pismo strony o zmianę decyzji ostatecznej jako podanie o wznowienie postępowania i rozpoznać je w trybie określonym w art. 145 i nast. KPA nie jest trafny, bowiem przedstawione przez stronę pismo nie wskazywało na żadną z przyczyn wznowienia postępowania określonych w art. 145 § 1 KPA.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna jest uzasadniona.

Art. 155 KPA określa prawne przesłanki dopuszczalności uchylenia lub zmiany ostatecznej decyzji administracyjnej, na mocy której strona nabyła prawa. Przy czym zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie sądowoadministracyjnym utrwalony jest pogląd, że pojęcie "nabycia prawa" należy rozumieć w tym wypadku szeroko. Przyjmuje się wręcz, że każde indywidualne rozstrzygnięcie prawne, które ma znamiona rozstrzygnięcia merytorycznego w sprawie i kształtuje sytuację prawną strony, należy traktować jako rozstrzygnięcie, na podstawie którego strona "nabywa prawa" (por. wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 27 stycznia 1932 r., 1. Rej. 7168/29 oraz wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 13 grudnia 1985 r., III SA 1003/85, OSPiKA z 1987 r. Nr 7-8 poz. 163). Oznacza to, że także w sytuacji, gdy ostateczna decyzja administracyjna nakłada na stronę określone obowiązki, ma ona znamiona prawnej decyzji, z której strona "nabywa prawa", bowiem decyzja ta kształtuje sytuację prawną strony przez określenie czy i jakie obowiązki oraz w jakim zakresie na niej ciążą. Organ administracji publicznej w zasadzie nie może w nawiązaniu do tego samego stanu faktycznego i prawnego nałożyć na stronę bez jej zgody innych obowiązków prawnych (art. 155 *a contrario*). Tym samym należy przyjąć, że także decyzje organów celnych, które określają wysokość należności celnej, są decyzjami, na mocy których strony nabywają prawa i w sytuacji, gdy brak jest podstaw prawnych dla wznowienia postępowania w sprawie zakończonej wydaniem takiej

decyzji (art. 145 § 1 KPA) oraz nie zachodzą przesłanki stwierdzenia jej nieważności (art. 156 § 1 KPA), mogą być one zmieniane lub uchylane na podstawie art. 155 KPA, względnie na podstawie art. 161 lub art. 163 KPA. Zaskarżony rewizją nadzwyczajną wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodka Zamiejscowego w Poznaniu oparty został natomiast na całkowicie błędnym założeniu, jakoby art. 155 KPA nie mógł stanowić podstawy uchylecia lub zmiany decyzji w sprawie wymiaru należności celnej jedynie z tej przyczyny, że decyzje te nakładają na stronę obowiązek zapłaty cła. Ponadto w zaskarżonym wyroku nietrafnie wywodzi się, jakoby w niniejszej sprawie istniały podstawy dla wznowienia postępowania przez organy celne w trybie art. 145 § 1 KPA, bowiem z materiału dowodowego zebranego w sprawie jednoznacznie wynika, że powołana przez stronę w skardze do Naczelnego Sądu Administracyjnego okoliczność nie mogła mieć istotnego wpływu na treść rozstrzygnięcia sprawy, skoro wystawiony retrospektywnie przez czeskie władze celne tzw. dokument zastępczy dotyczący pochodzenia towaru zgłoszonego do odprawy celnej nie mógł stanowić dowodu pochodzenia towaru z Unii Europejskiej i nie mógł być podstawą dla jego preferencyjnego traktowania, czyli dla obniżenia stawki celnej.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 236 ust. 2 Konstytucji RP w związku z art. 10 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 43, poz. 189) oraz art. 393¹³ KPC orzekł jak w sentencji.

=====